

Lisätiedot:

Kuntatekniikkapäällikkö Anna Ahtila, puh. 050 544 6427

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Uudenmaan vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma käsittelee vedenhankinnan, käsittelyn ja jakelun sekä jätevesien johtamisen ja käsittelyn tarpeita koko Uudenmaan alueella

ELY-keskuksen Vesihuoltopalvelut-yksikkö on pyytänyt lausuntoja suunnitelmaluonnoksesta, ja lausunnot tulee toimittaa 31.10.2024 mennessä Etelä-Savon ELY-keskuksen kirjaamoon. Lausuntopyyntö on esityslistan **oheismateriaalina**.

Tausta

Uudenmaan vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma on jatkoa vuonna 2023 laaditulle Uudenmaan vesihuollon nykytila ja kehittämistarpeet selvitykselle. Nykytilaselvitys toimii yleissuunnitelman tausta-aineistona. Yleissuunnitelman tavoitteena on laatia Uudenmaan alueen vesihuoltotoimijoiden yhteinen pitkän aikavälin tekninen tarvesuunnitelma kasvavalle Uudellemaalle. Uudenmaan vesihuollon alueellisessa yleissuunnitelmassa keskitytään veden laatuun sekä määrään vaikuttaviin toimenpiteisiin ja huoltovarmuuteen. Suunnitelman tavoitteena on turvata näiden toimintojen toimivuus ja varmuus tulevaisuudessa sekä edistää vesihuoltotoimijoiden yhteistyötä ja laitosrakenteen kehittämistä kestäväen vesihuollon turvaamiseksi. Yleissuunnitelma ja sen liitteinä olleet materiaalit ovat esityslistan **oheismateriaalina**.

Uudenmaan alueen vesihuollontoimijoihin lukeutuu niin kuntayhtymiä, kunnallisia vesihuoltolaitoksia, vesiosuuskuntia kuin yksityisiä toimijoita. Alueen vesihuoltotoimijoiden verkosto- ja laitosomaisuus on merkittävä. Kauniainen on HSY:n jäsenkunta. Uudenmaan vesijohtoverkoston pituus on noin 9 000 km ja jätevesiverkoston kokonaispituus noin 8 000 km. Maan alla olevan vesihuolto-omaisuuden arvo on merkittävä ja arvon sekä toiminnallisuuden ylläpitämiseksi tarvitaan verkostojen saneerausta.

Alueen vesihuoltolaitosten liittyjämäärät vaihtelevat merkittävästi. Karkeasti kuvattuna tiiviisti asutuissa keskuksissa on enemmän liittyjiä maksamassa toimivista vesihuoltopalveluista, sitä vastoin harvaanasutuilla alueilla ja pienimissä kunnissa on vähemmän liittyjiä maksamassa toimivista vesihuoltopalveluista. Vesihuoltolaitokset, joiden vesihuolto-omaisuus on merkittävä, mutta vesihuoltolaitoksen vesihuoltopalveluista maksavia liittyjiä on vähän, tarkoittaa usein korkeampia liittyjiltä laskutettavia veden ja jäteveden käyttö- ja perusmaksuja.

Vesihuoltolaitoksen liikevaihto perustuu vesihuoltolaitoksen liittyjiltä laskutettaviin liittymis-, perus- ja käyttömaksutuloihin sekä mahdollisiin muihin palvelumaksuihin. Vesihuoltolaitoksen talouden näkökannalta tärkeintä on tuottaa toimintavarmat vesihuoltopalvelut tehokkaasti, huomioiden vesihuoltolaitoksen verkostojen ja laitosten korjausinvestointitarpeet ja kustannukset sekä liittyjiltä laskutettavat maksut.

Esitys Kauniaisten kaupungin lausunnoksi:

On huomioitava, että alueellisen vesihuollon yleissuunnitelman pohjalta ei vielä esitetä sitovia linjauksia tulevista toimenpiteistä. Jokainen vesihuollon toimija päättää itse tulevista investoinneistaan ja päätäntävalta tulee säilyttää näillä toimijoilla.

On kannatettavaa, että vedenhankinta perustuu suunnitelmassa mahdollisimman hyviin raakavesilähteisiin. Eensisijaisesti suunnitelmassa pyritään käyttämään pintavesivarjoja, mutta Uudenmaan alueen pohjavesivarannot on myös huomioitu raakavesilähteinä. Kokonaisuutena Uudenmaan alueen raakavesilähteet painottuvat pintaveteen, jota johdetaan Päijännetunnelin kautta pääkaupunkiseudulle ja tekopohjaveden muodostamiseksi Keski-Uudellemaalle. Päijännetunnelin raakavedellä on merkittävä rooli Uudenmaan vedenhankinnassa ja täten Päijännetunnelin kunnossapitämiseen ja turvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Suunnitelmassa voisi perehtyä vielä paremmin raakavesilähteiden monipuolisuuteen ja miten varmistetaan, että Uudellamaalla on huoltovarmuudenkin kannalta käytettävissä riittävän laaja määrä raakavesilähteitä.

Suunnitelmassa todetaan, että viemäriverkostojen kunnosta tulee pitää huolta siten, että vuotovesien määrää pystytään vähentämään. Vuotovesien määrän vähentäminen on kannatettava toimi, ottaen huomioon vuotovesien vaikutukset ympäristölle. Suunnitelmassa olisi voitu huomioida enemmän vesihuollon ympäristövaikutuksia ja erityisesti keskittyä hulevesiin ja niiden vaikutukseen Uudenmaan alueen vesihuoltoon. Hulevesien yhteydessä olisi samalla voinut käsitellä sään ääri-ilmiöiden vaikutusta vesihuollolle, esimerkiksi kuivuus ja tulvat.

Suunnitelmassa mainitaan, että mahdolliset jätevedenpuhdistamoiden lupaehtojen tiukennukset ja typenpoistovaatimukset tulisivat vaikuttamaan merkittävästi jätevedenpuhdistamoiden puhdistusprosessien kehittämistarpeisiin. Ensimmäinen vaihtoehto (JVVE0) jätevesien osalta suunnitelmassa on Viikinmäen ja Blominmäen jätevedenpuhdistamojen välille rakennettava siirtoyhteys. Yhteyden avulla puhdistamoiden välistä kuormitusta voitaisiin tasata. Tässä vaihtoehdossa Viikinmäen ja Blominmäen puhdistamojen nykyinen kapasiteetti maksimoidaan ja molempia puhdistamoita saneerataan. Toinen vaihtoehto sisältää vaihtoehdon JVVE0:n toimenpiteet, mutta erillisviemäriverkon vuotovesien vähentäminen ja sekavesiviemäriverkon eriyttäminen ei onnistu vähentämään puhdistamoiden kuormitusta riittävästi, joten joudutaan rakentamaan kolmas puhdistamo. On otettava huomioon, että siirtoviemärin rakentaminen valmiiksi tiiviiseen kaupunkitilaan on vaativaa ja vaatii paljon sekä suunnittelulta että toteutukselta, täten kustannukset voivat nousta korkeaksi. Vaikka suunnitelma ei ole sitova, vaan lähinnä strateginen tarkoitukseltaan, olisi suunnitelmassa voinut tarkemmin selvittää, onko HSY:n alueella kolmannen puhdistamon rakentaminen kustannustehokkain ratkaisu, jos on ennustettavissa, että kaikkien toimenpiteiden jälkeenkin joudutaan kolmas puhdistamo rakentamaan jo 2040-luvulla.

Yhteistyön merkitys oli otettu myös kiitettävästi esiin suunnitelmassa. Vesihuoltotoimijoiden välinen yhteistyö ja tiedonvaihto parantaa vesihuollon kokonaisvaltaista hallintaa ja reagointikykyä mahdollisiin ongelmatilanteisiin. Suunnitelma antaa hyvän pohjan Uudenmaan alueen vesihuollon yhteistyön kehittämiseen.

Suunnitelmassa on nostettu esiin saneerausten tärkeys vesihuollolle ja omaisuudenhallinnalle. Ilman saneerausta ei alueella olisi toimivaa vesihuoltoa ja saneerausten merkitys tulee vain kasvamaan tulevaisuudessa. Toimivan ja turvallisen vesihuollon merkitys on aivan keskeinen niin kuntalaisille kuin alueen yritystoiminnalle.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta päättää antaa Etelä-Savon ELY-keskukselle esitystekstistä ilmenevän lausunnon Uudenmaan vesihuollon alueellisesta yleissuunnitelmasta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Lausuntopyyntö
Yleissuunnitelma liitteineen

Jakelu:

Etelä-Savon ELY-keskus